

KIRKEN UNDERVISER

– Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

Oktober | 2013

Konfirmandlejr for livet

En god model – lige nu

Dyder og livsværdier

>3

TEMA:
KONFIRMATIONS-
FORBEREDELSEN I OPBRUD

Undervisningsmodeller | Praktisk pædagogisk arbejde | Kirkeligt børne- og ungdomsarbejde | Andagter og gudstjenester | Anmeldelser og litteratur

Opbrud inspirerer til nybrud.

Et tilbagevendende problem er atter blevet aktuelt for alle sogne i forbindelse med den nye skolestruktur: Forhandlingerne med skolen om hvorvidt konfirmationsforberedelsen skal ligge i eller uden for skoletiden. Nærværende blad handler om, at man faktisk kan få noget godt ud af at bryde med gamle vaner, også selvom det er nødtvunget.

Det er netop hovedbudskabet i Finn Andsbjerg Larsens artikel, at man ikke skal opgive, hvis man er ramt af nye skolestrukturer. Der kan åbne sig nogle positive muligheder, hvis man finder alternative løsninger med eftermiddagshold eller samler konfirmationsforberedelsen på hele dage: oasestemning med ro og tid til fordybelse.

Fra Fyns stift skriver Fritze Steiner-Jacobsen om "Konfirmandlejr for livet", hvordan en ugelejr kan give konfirmanderne medejerskab og et unikt fællesskab om kirkelig dannelse. Forud for lejren får konfirmanderne tilknytning til den lokale kirke gennem en kirkepraktik, der gennemføres med stor succes.

Thomas Frank og Pernille Nærvig Petersen bringer hver deres eksempler på forhandlinger med skolen og på hvilke faldgruber, der er, men hvilke forskellige, ret så positive resultater, det kan føre til.

En god model, hvor efterårets konfirmationsforberedelse ligger i de traditionelle morgentimer, mens timerne efter jul ligger på én hel hverdag én gang om måneden, beskrives af Benthe Kleon Jeppesen. Det skaber mulighed for nogle festlige dage i kirken, hvor hele personalet samt frivillige hjælper til.

Lene Hjære Østergaard og Erik Meier Andersen fortæller om at tilrettelægge forberedelse udenfor skoletiden, opdelt i såvel obligatorisk som valgfrie moduler af forskellig længde. Konfirmanderne er glade for at kunne vælge.

Kirsten Staghøj Sinding opregner problemerne for landsogne, hvor konfirmanderne ikke mere går i skole der, hvor de bor, og hvor et konfirmandhold ikke kan blive konfirmeret i samme kirke. Stinna Arenst fortæller om hvordan de holder konfirmandweekends, hvor det sociale har en central plads.

Suzette Munksgaard og Kirsten Grube fra Center for Ungdomsstudier, CUR, har et indlæg om hvordan de fulgte syv alternative konfirmandforløb i Viborg Stift og samlede mange positive iagttagelser om fordybelse og fortrolighed i rapporten "Mere end blot to timer".

Til sidst beskriver Pernille Nærvig Petersen og Benthe Kleon Jeppesen tre undervisningsmodeller om dyder og livsværdier, om Guds begrebet og endelig om påsken, og krydrer med eksempler på, hvordan konfirmanderne tog imod udfordringerne.

Anne Marie Boile Nielsen

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Anne Marie Boile Nielsen, Charlotte Chammon, Preben Medom Hansen, René Hæg, Hanne Høgild, Benthe Kleon Jeppesen (ansv.), Per Vibskov Nielsen og Pernille Nærvig Petersen (ansv.)

Redaktionssekretær:

Anne Marie Boile Nielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg,
tlf.: 60 77 32 78

Sats, layout: Lars Vendelbo
Unitas Forlag a/s
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

3K uddannelsen
Peter Bangs Vej 1, B
2000 Frederiksberg
tlf.: 38 38 41 20

www.3k.diakonissen.dk

UC DIAKONISSESTIFTELSEN

Målsætning for 3K uddannelsen:

Formålet med uddannelse til professionsbachelor i kristendom, kultur og kommunikation (3K) er at kvalificere til selvstændigt at kunne tilrettelægge, organisere og gennemføre opgaver inden for kommunikation, undervisning, omsorg og ledelse i forbindelse med kristendoms- og kulturformidling i folkekirken, frikirker, kirkelige organisationer og andre foreninger, organisationer og institutioner.

Tryk: Tarm Bogtryk

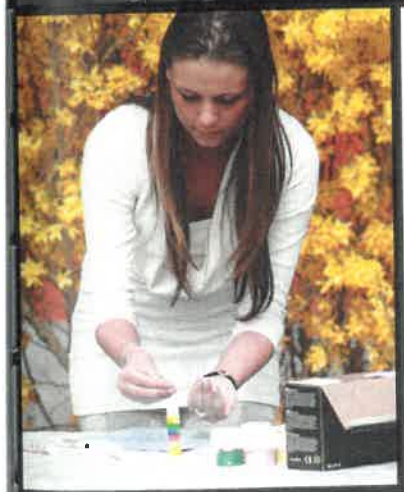
Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 235,-
Løssalg kr. 75,-

Henvendelse til:

Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Frederiksberg Allé 10
1820 Frederiksberg C
tlf.: 36 16 64 81
E-mail unitas@unitasforlag.dk

Indhold

- 04 **INGEN PÆDAGOGISKE GRUNDE..**
af Finn Andsbjerg Larsen
- 06 **KONFIRMANDLEJR FOR LIVET**
af Fritze Steiner-Johnsen
- 08 **ERFARINGER FRA VIBORG**
af Thomas Frank
- 09 **FORHANDLINGER MED SKOLEN**
af Pernille Nærvig Petersen:
- 10 **EN GOD MODEL – LIGE NU**
af Benthe Kleon Jeppesen
- 12 **MODULBASERET KONFIRMATIONS-FORBEREDELSE I VANLØSE**
interview ved Pernille Nærvig Petersen
- 14 **HVEM TILHØRER KONFIRMANDERNE?**
af Kirsten Staghøj Sinding
- 16 **WEEKEND MED KONFIRMANDERNE**
af Stinna Ahrenst
- 18 **MERE END BLOT TO TIMER?**
af Suzette Munksgaard
- 20 **DYDER OG LIVSVÆRDIER**
af Pernille Nærvig Petersen og Benthe K. Jeppesen
- 22 **ANMELDELSER**

Ingen pædagogiske grunde...

- til at være nervøs
for ny skolestruktur.

af Finn Andsbjerg Larsen, leder af Folkekirkens Konfirmandcenter, fal@konfirmandcenter.dk

Der er mange gode grunde til at fastholde konfirmationsforberedelsen fra kl. 8-10 en hverdagsmorgen. Konfirmander kommer direkte fra hjemmet, det passer ind i den daglige rytme. Der er, om ikke læringsparate, så dog rimelig rolige de første 45 minutter, fordi de lige skal have kastet søvnen af sig.

Præsten kan roligt drikke sin morgenkaffe, bevæge sig til konfirmandstuen og få sat skub i dagen, inden dåbsamtaler, bisættelser og

minikonfirmander melder sig ind om eftermiddagen.

» Skulle du være en af de præster der er ramt af nye skolestrukturer, så er der af pædagogiske grunde ingen grund til at være nervøs. Der er faktisk en række positive erfaringer.

Og så er der traditionen, som måske gør at de unge helt naturligt følger konfirmationsforberedelsen, for det gjorde deres forældre og før dem deres bedsteforældre – og det er jo dybest set bare en del af den naturlige skoledag.

Det er imidlertid ikke muligt at begrunde placeringen af konfirmationsforberedelsen med nogle gode pædagogiske grunde. Der er lavet undersøgelser der siger, at morgentimer til teenageramte unge ikke er velegnet. Ja, der findes endda skoler, der forsøger

» Frirummet giver mulighed for at skabe en efter-skole-tid oase, hvor der er plads til en forfriskning, en kop the eller en pandekage.

at undgå morgentimer for denne målgruppe.

Der er jo som bekendt forskel på en flok unge, der sidder apatisk og søvndrukne med blanke øjne og unge, der tager imod og faktisk lærer noget. I den sidste nævnte situation kan de måske være mere præget af småsnakken og deltagelse frem for stilhed. En udfordring, som ikke nødvendigvis gør det nemmere at gennemføre sin konfirmationsforberedelse – men er det ikke netop deres deltagelse og refleksion, som vi ønsker, når vi forbereder dem til deres konfirmation?

Opgiv ikke:

Så skulle du være en af de præster der er ramt af nye skolestrukturer, så er der af pædagogiske grunde ingen grund til at være nervøs. Der er faktisk en række positive erfaringer, en række muligheder, nogle døre der åbner sig, hvis man vælger at placere konfirmationsforberedelsen senere på dagen, ja, måske efter skoletid. Der er endda præster der har sagt, at deres konfirmationsforberedelse er blevet mere nærværende ved et skifte – men ikke nødvendigvis nemmere.

Fritidsaktiviteter eller konfirmationsforberedelse:

Får man konfirmanderne sidst på eftermiddagen er situationen ny. Det er udenfor almindelig under-

visningstid midt i det frirum, hvor fritidsaktiviteter og foreninger byder sig ind. Et frirum, hvor skolen har sluppet sit tag, og fritiden melder sig. Det bliver pludselig tydeligt, at det er et tilvalg at gå til konfirmationsforberedelse. Frirummet giver mulighed for at skabe en efter-skole-tid oase, hvor der er mulighed for og tid til, at tale om de store spørgsmål i livet. Her er plads til en forfriskning, en kop the eller en pandekage, mens man puster ud efter dagens "arbejde". Samværret bliver et andet, det handler ikke om undervisning (hvad det i øvrigt aldrig har gjort), men forberedelse. Og forberedelse er noget helt andet end undervisning, og det kan kirken. Det handler nemlig om at være i dét, vi gør, at bringe unge ind i kirken og kirken ud i virkeligheden. At vise med krop, handling og liturgi, at her er plads og rum til at tale om noget stort, plads og rum til at handle sammen – men også til at være stille og fordybe sig. Her viser præsten sin autenticitet – det er ikke bare en forholden sig til en tekst eller analyse af samme, nej, præsten har noget på hjerte, men er frem for alt parat til at lytte.

Brug de frivillige..

Ved en konfirmationsforberedelse sidst på eftermiddagen er også sognets unge og gamle vendt hjem fra arbejde. Sognet står til disposition. Det er pludselig muligt at inddrage sidste års konfirmander eller besøge nogle af menighedens faste kirkegængere. Der kan laves hyggeligt samvær i et hjem, tur rundt i sognet, hvor man ved korte husbesøg får en fornemmelse af livets facetter. Konfirmander fra tidligere år kan inddrages i plan-

» Ved konfirmationsforberedelse sidst på eftermiddagen er sognets unge og gamle vendt hjem fra arbejde. Sognet står til disposition.

lægningen, de kan lave filmaftener eller fungere som medhjælpere ved større praktiske tiltag. Og så får man med den anderledes placering en frihed til at lave længere forløb. Man kan mødes, forberede en gudstjeneste, spise en pizza sammen, se en god film og afslutte med den forberedte gudstjeneste i kirkerummet. Tænkning om skole og lektioner forsvinder – vi mødes fordi det rart, og fordi vi vil hinanden noget. Samværret kan trække ud, og de tre sidste konfirmander kan blive hængende til en sen snak om tro og tvivl.

Det er min klare overbevisning, at kan vi skabe en oase, hvor de unge føler sig trygge og føler sig set, er der mulighed for en solid konfirmationsforberedelse, der vil blive husket for dét, vi gjorde sammen – måske netop fordi den lå i de unges frirum.

"Tro forudsætter oplevelser af sanselig og dermed kropslig karakter, som eftertænkes og sætter sig som erfaring."

Svend Bjerg
Tro og erfaring 2006

Grib denne mulighed! ■

Fritze Steiner-Johnsen, religionspædagogisk konsulent for Fyns Stift, sognepræst i Skt. Jørgens Sogn, Svendborg, fsj@km.dk

© Erik Søndergaard

Konfirmandlejr for livet!

"Man turde deltage i undervisningen, fordi vi havde så meget sjovt sammen i løbet af dagen"

"Snakken fra undervisningen fortsatte nogle gange i klitterne, hvor vi sad og hyggede om eftermiddagen"

Disse to kommentarer er et lille uddrag fra mange års konfirmandlejr i Brøndbyvester sogn. At afholde en konfirmandlejr af en uges varighed er en fantastisk oplevelse. Men der er mange forberedelser, især det første år, så opgaven må prioriteres højt af både præster, menighedsråd og sogn.

Men hvorfor lave en konfirmandlejr og ikke nøjes med ugentlige

dobbeltlektioner? Udgangspunktet er kirkelig dannelse.

Kirkelig dannelse

Kirkelig dannelse kredser omkring spørgsmålet: "Hvordan kan jeg i det daglige leve på min kristne tro i et meningsfuldt fællesskab med andre?". Og netop på en ugelejr hvor unge og voksne "trosvidner" lever tæt sammen dag og nat, har den unge tid og rum til at gå på jagt efter nogle svar og få kristendommen ind under huden på en helt anderledes måde.

I Tyskland, Norge og Finland har man for længst taget konceptet med konfirmandlejr til sig. Og det har

man netop gjort for at tage de unge alvorligt. Ungdomskulturen er under stadig forandring. Generelt er unge i dag vant til at have medindflydelse. De unge forventer, at de med deres holdninger og meninger er med til at forme og præge de fællesskaber, de begår sig i. På en konfirmandlejr er der netop mulighed for, at de unge tager medejerskab. Og der

» Man turde deltage i undervisningen, fordi vi havde så meget sjovt sammen i løbet af dagen

er god tid til at benytte de undervisningsformer, der må i spil, for at det kristne fællesskab, som de unge er døbt ind i, opleves som væsentligt og meningsbærende.

Fra oplevelse til erfaring

Men består en konfirmandlejr ikke blot af en række oplevelsesbaserede events, som på den lange bane overhovedet ikke sætter nogle kristne spor i den unge? Jo, der er bestemt en fare, men som Svend Bjerg skriver i "Tro og erfaring" (2006), "Uden oplevelse ingen erfaring. Vejen til erfaring går over oplevelse, dog ikke af sig selv. Der skal et tredje formidlende led til, en omkørsel, før oplevelsen slår om i erfaring."

Denne vigtige "omkørsel" er der rum og tid til på en ugelang konfirmandlejr, hvor man lever i et fællesskab i døgndrift med mulighed for et virkeligt møde; et formidlende nærvær.

Praktiske forberedelser

Ønsker man at afholde en uges konfirmandlejr skal man 1 ½ år i forvejen have afholdt de relevante møder i sognet/sognene, provstiet samt i skolerne. Man kan afholde konfirmandlejren i sommerferien for dernæst at konfirmere i august. Er man et lille sogn kan man med fordel slå sig sammen med nabosognet. De frivillige medhjælpere bør ideelt bestå af et par ældre fra sognet, tidligere konfirmander, et par konfirmandforældre samt præster, sognemedhjælpere og organist. En egnet hytte skal findes; som eksempel kan nævnes "Skovgården", Vejlbj, Fyn og FDF's hytte i Sæby, Nordjylland. Der holdes indledende møder med præster og de frivillige, hvor man sammen diskuterer vision og mål for lejren. Præsterne planlægger i fællesskab, hvad konfirmanderne skal undervises i og hvordan. Madplan laves, konfirmanderne deles ind

i hold til køkkentjans, sport, drama, workshop.

Hvordan fastholdes relationen til den lokale kirke?

I året forud for lejren afholdes konfirmationsforberedelse på et antal hele dage (fredage). Idet skolen har fået sine morgentimer tilbage, er der stor sandsynlighed for, at man kan forhandle sig til denne løsning.

Temaer til fredage

September: Venskab (forslag til materiale se <http://www.fyensstift.dk/religionspaedagogik/konfirmationsforberedelse-ideer/venskab-for-konfirmander/>)

Oktober: Kirken, gudstjeneste og dåb

December: Bibelen og salmebogen

Februar: Intro til Kristuskransen, Guds billeder og skabelsen

April: Lignelser. Konfirmanderne udvælger fire lignelser, som de skal arbejde videre med på lejren.

I årets løb fungerer konfirmanderne som kirkepraktikanter i kirken. "Menneskesønnen" udleveres til det indledende forældremøde i august, og en Facebookgruppe oprettes, hvor præsten gennem spørgsmål og kommentarer knytter beretningen om Jesus til de unges liv.

Dagsplan på konfirmandlejr

Konfirmanderne kører samlet til lejren søndag aften. Hjemkomst fredag eftermiddag. Efterfølgende søndag vises de fire lignelser til gudstjenesten.

7.30: Vækning

8.00: Morgenmad, bordvers

9.15-12.00: Undervisning

12.00-12.15: Dagens salme

12.30: Middagsmad, bordvers

15.00-15.30: "Stilletime":

Stillelæsning med munkemusik i baggrunden. Bibler og relevante bøger og tegneserier er medbragt.

15.45-16.45: Sport/drama/workshops i hold

17.00-18.00: Sport/drama/workshops i hold

18.45: Aftensmad, bordvers

20.30: Aftensamling/andagt som konfirmanderne på skift står for.

Faste indslag med lystænding, take-away bønner m.m.

Undervisning på konfirmandlejr: Kristuskransen

Mandag: Jegperlen: Identitet, det kristne menneskesyn

Tirsdag: Dåbsperlen og ørkenperlen

Onsdag: Kærlighedsperlerne, Jesu liv og budskab

Torsdag: Natperlen og opstandelsesperlen; lidelse, død og opstandelse

Fredag: Pinse, Helligånd, det kristne fællesskab (forslag til undervisning, http://www.fyensstift.dk/fileadmin/fyensstift/PDF/Lektioner_i_forbindelse_med_konf._traef_2013.pdf) ■

» Snakken fra undervisningen fortsatte nogle gange i klitterne, hvor vi sad og hyggede om eftermiddagen

Erfaringer fra VIBORG

Udfordringer i forbindelse med fastsættelse af tidspunktet for konfirmationsforberedelse

Af Thomas Frank,
domprovst i Viborg stift,
tofr@km.dk

1. I Viborg oplevede vi et politisk båret ønske om at flytte forberedelsen ud af skolens undervisningstid. Det er der dog ikke hjemmel til i folkeskoleloven, ligesom det kræver drøftelser på flere niveauer at flytte tidspunktet. Ønsket om at flytte forberedelsen blev dog anledning til en selvansøgelse i forhold til det eksisterende arbejde, og det afstedkom en lang proces, hvor vi måtte i dialog med kommunalbestyrelse og børne- og ungeudvalget. Den indledende dialog resulterede i nedsættelsen af et udvalg med to provster, to præster, skoledirektøren og en ansat fra kommunen. I fællesskab arbejdede vi ud fra gældende lovgivning om mulige modeller for samarbejde. Resultatet blev en fælles forståelse og aftale med flere modeller og procedurer for ændring af tidspunktet. Det betyder konkret i dag, at vi er tæt på status quo, og at alle præster er tilfredse med tidspunktet, samt at der hos præsterne er blevet endnu større opmærksomhed på det gode samarbejde mellem præst og skole, ligesom kommunalpolitikkerne og skolelederne i dag er mere opmærksomme på regelsæt og den folkelige og

lokale opbakning, der er til en god forberedelse.

2. Den vedvarende udfordring er dog, at folkeskoleloven siger, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte tidspunktet inden for skoletiden, men at skoletiden i dag fastsættes af skolebestyrelsen og kan ligge til omkring kl. 16.00, hvilket reelt set betyder, at forberedelsen kan flyttes væk fra undervisningen. Tidligere var der en vejledning til folkeskoleloven, som krævede, at man tog hensyn til præstens andre arbejdsopgaver, men den er ikke længere gældende, man kan kun henvise til den som udtryk for sædvane.

3. Kommer man andre steder ud for det samme politiske og lokale pres, er det afgørende, at man fra kirkelig side sætter sig godt ind i lovstoffet på området og er solidariske på tværs af præstegruppen og i menighedsrådene. Med andre ord: Giver én præst efter uden dialog og de relevante høringer og kirkepolitiske modspil, så har man spillet kommunalbestyrelsen et stærkt argument i hænde for at flytte

forberedelsen for alle. Udfordringen er et eksempel på, at her kan man ikke tillade sig at gå enegang som præst og menighedsråd, men må se sig som kirke i et forpligtende fællesskab.

4. Det er vigtigt, at man som kirke ikke ser sig i offerrollen, som man så let kan i disse dage, men ser udfordringen som et udtryk for ændrede vilkår og en lejlighed til at komme på banen og reflektere over praksis. Gør man det, så vil der komme noget godt ud af det for forberedelsen af de unge. Man skal huske på, at det er det, det hele handler om. ■

» Det er afgørende, at man fra kirkelig side sætter sig godt ind i lovstoffet på området og er solidariske på tværs af præstegruppen og menighedsrådene.

Forhandlinger med skolen – eksempler på resultater

Af Pernille Nærvig Petersen, pædagogisk konsulent i Helsingør stift, sognepræst i Brøndbyøster sogn, pn@km.dk

© Erik Søndergaard

Udfordringer i forbindelse med fastsættelse af tidspunktet for konfirmationsforberedelse

Når der skal forhandles løsninger med skolen vil den mest farbare vej ofte være at bytte morgentimerne så dyrt som muligt. Herunder er der nogle eksempler på resultaterne af forhandlinger mellem kirke og skole.

I Kgs. Lyngby provsti er der ved forhandlinger fundet en minimumsklausul: ½ år med morgentimer og ½ år med eftermiddagstimer indenfor skoletiden kl. 8-16. Samtidig er der blevet åbnet for lokale aftaler mellem kirken og den lokale skole.

Albertslund kommune og kirkerne lavede en aftale om at flytte undervisningen fra morgen- til eftermiddagstimer. Til gengæld har kirkerne ret til to hele dage pr. konfirmandhold, hvor eleverne får fri fra skole. De hele dage giver mulighed for

tematisk arbejde, hvor der inddrages mange forskellige læringsstile.

I Hvilsager og Lime sogne og de øvrige seks sogne i skoledistriktet er konfirmationsforberedelsen fordelt

» Den mest farbare vej er ofte at bytte morgentimerne så dyrt som muligt

på moduler à 3 timer i 15-17 uger. Undervisningen kører fra efterårsferien frem til jul, og fra vinterferien frem til konfirmationen. Derudover har konfirmanderne fri en hel dag fra skolen, og der suppleres desuden med en introgudstjeneste for konfirmander og forældre, 2-3 halve lørdage og en weekendlejr.

Nørre Herlev sogn har morgentimer i efteråret og fire hele dage i for-

året. Den model giver en kontinuitet, hvor man lærer hinanden at kende gennem det faste ugentlige møde. Samtidig imødegås den afmatning, der kan indtræffe, når man er halv-

vejs i forløbet. Præst og konfirmander mødes en dag i januar, februar, marts og april og

arbejder bl.a. med film og udendørs aktiviteter.

I Avedøre har konfirmationsforberedelsen været placeret i dobbeltlektioner fra efterårsferien til jul og fra vinterferien til konfirmationerne i Store bededags-ugen. Derudover kommer to dobbeltdage, en mandag-tirsdag og en torsdag-fredag, hvor konfirmanderne får fri fra skole. ■

En god model – lige nu

Foto: Mogens Hildbrandt

**En ugentlig dobbelttime om efteråret
- om foråret én hel dag om måneden**

Af Bente Kleon Jeppesen, sognepræst
i Vedsted og Aaby Sogne, Aalborg stift,
bekj@km.dk

For tredje år i træk afvikles konfirmationsforberedelsen i Aaby Sogn (Åbybro) efter nedenstående model. Modellen blev til i et samarbejde med Aabybro Skole. Skolens ledelse har været medtænkende i udviklingen af modellen. Derved har vi vundet på to fronter. Vi har fundet den model, der pt. fungerer godt hos os. Og de gode rammer omkring konfirmandforløbet er i højere grad blevet et fælles anliggende for kirken og skolen – begge parter vil jo børnene det bedste.

Efterårs-modellen

I efteråret undervises konfirmanderne klassevis. Hver

klasse får to morgentimer med samme præst hver uge. Præsterne tilrettelægger hver især undervisningen for deres hold – dog har vi på forhånd aftalt hvilke temaer, vi gemmer til forårets fællesundervisning.

Undervisningen ligner således den traditionelle konfirmationsforberedelse – præsten må bare være forberedt på, at det hele stopper til jul! Skal konfirmanderne sætte ting i en mappe, skrive en lille bog eller bygge deres eget troens tabernakel, skal det være færdigt til jul. Strukturerer vi stoffet over Kristuskransen eller trosbekendelsen, må vi sørge for at nå rundt til advent.

Man bliver mere skarp i udvælgelsen af, hvad der er vigtigt og nødvendigt at tale om – men det

handler ikke om at forcere tempoet og jage af sted. Der skal stadig være tid – vi læser ikke til eksamen, men er i gang med at opbygge et trygt og tillidsfuldt samvær, hvor man kan vove at tale om "det med Gud og os".

» De gode rammer omkring konfirmandforløbet er i højere grad blevet et fælles anliggende for kirken og skolen.

» Konfirmander myldrer på trapper og gange, på kirkegården og i kirken, i maskinhuset og i laden.

Når vi nærmer os jul, kan konfirmationsforberedelsen synes alt for kortvarig, ja, året synes nærmest halveret!

Men det er det ikke. Efter jul begynder et nyt og meget anderledes kapitel for både præst og konfirmander.

Forårsmodellen

Alle konfirmander møder én gang månedligt til heldagsundervisning i kirke og sognegård. Vi får fuldt hus på disse dage, og både kirke og sognegård er lukket for andre aktiviteter. Vi får også hænderne fulde. Alle kirkens ansatte både glæder sig og gruer – det er undtagelsestilstand i sognegården – og det er fest! Det er et fællesprojekt for alle, at det skal lykkes.

Foruden præsterne medvirker sognemedhjælperen, organisten og fra tid til anden både frivillig og lønnet hjælp fra sognet. Kirketjeneren spiller en væsentlig rolle. Hun tænker med i forberedelsesfasen angående lokaler, stole, plads til overtøj m.m., og hun er til stede og sørger for frugt i pausen, plaster på sårerne, kaffe og frisk drikkevand. Til påskeundervisningen forbereder hun og sognemedhjælperen et jødisk påskemåltid, så huset dufter af lammesteg fra morgenstunden.

Heldagsundervisningen strækker sig over seks lektioner. Hver dag har et tema (se eksempler side 20-21). Konfirmanderne arbejder i større og mindre grupper på tværs af klasserne. Vi arbejder bevidst med at ændre struktur flere gange i løbet af

dagen, og vi bruger arbejdsformer fra cooperative learning. Vi leger, ser film og slår op i Bibelen. Der er tryllekunst, tavleundervisning og vinduesmaling, man kan fordybe sig i kreative udfoldelser, og der er oplevelser for mange sanser. På en stor opslagstavle i hallen finder man dagens program, fantasifulde gudsbilleder, fotos, kunst – og man kan se, hvilket hold, man er på til næste aktivitet.

Konfirmander myldrer på trapper og gange, på kirkegården og i kirken, i maskinhuset og i laden.

En sådan dag kræver planlægning, og der bruges tid på møder og forberedelse. Til gengæld er glæden og begejstringen vendt tilbage i vintermånedernes konfirmationsforberedelse. Tidligere blev det ofte lidt tungt efter jul, indtil konfirmationen begyndte at nærme sig. Nu glæder vi os og inspirerer hinanden med nye og uventede spørgsmål og arbejdsmetoder.

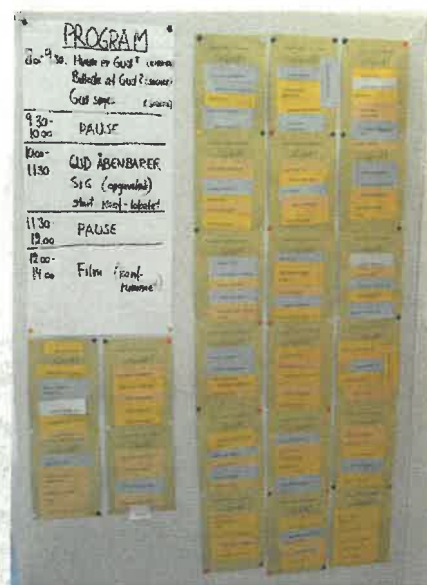
Konfirmanderne morer sig og hygger sig meget på disse dage! Og de lærer og vokser ved de udfordringer, vi stiller dem overfor.

Nogle forudsætninger

Aaby Sogn har omkring 100 konfirmander, 1 sognemedhjælper og 1½ præst (+ 1 præst fra provstiet, der forestår et konfirmandhold).

90-95 % af en årgang vælger at blive konfirmeret. Konfirmationen fylder således meget for børnene på 7. klassetrin, og skolen har derfor også en interesse i, at forløbet bliver til glæde og berigelse for deres elever.

På skolen lægges skema for et halvt år ad gangen. Derfor har vi aftalt, at konfirmationsforberedelsen følger én model frem til jul og en anden model i foråret. Datøer for forårets heldagsundervisning fastsættes i god tid på et fælles møde mellem præster og skoleledelse – ofte sep-

tember måned. Det øgede samarbejde har øget forståelsen fra såvel skole som kirke for, at vi må give hinanden besked, hvis der er ændringer eller aflysninger.

Der er hos os valgfrihed mellem tre konfirmationsdatoer, som er meldt ud flere år i forvejen. Man bliver ikke automatisk konfirmeret sammen med sin klasse eller hos den præst, man har haft flest timer hos. Derfor har det været vigtigt at finde en model, hvor alle konfirmander møder alle præster.

» Glæden og begejstringen er vendt tilbage i vintermånedernes konfirmationsforberedelse.

Modulbaseret konfirmations- forberedelse i Vanløse

Interview med Lene Hjære Østergaard
og Erik Meier Andersen, præster ved
Adventskirken i Vanløse

Af Pernille Nærvig Petersen, pædagogisk
konsulent i Helsingør stift, sognepræst i
Brøndbyøster sogn, pnnp@km.dk

Adventskirken i Vanløse har gennem 16 år haft modulbaseret konfirmationsforberedelse. Hele forberedelsen ligger udenfor skoletid (eftermiddage, aften og weekender), og konfirmanderne er selv med til at vælge hvilke moduler, deres konfirmationsforberedelse skal bestå af.

"Det er ikke en nemmere måde at komme om ved konfirmationsforberedelsen på, men det er sjovt og givende. Vi oplever motiverede og glade konfirmander og

får rigtig gode evalueringer og respons. Konfirmanderne er glade for at kunne vælge." Sådan siger Lene Hjære Østergaard og Erik Meier Andersen, der sammen har udviklet og forfinet idéen med modul-undervisning.

Moduler

Konfirmanderne har en lang række moduler. 40 timers undervisning er obligatorisk, mens konfirmanderne selv vælger moduler svarende til 16 timers undervisning.

Den obligatoriske undervisning består af høstgudstjeneste, to introeftermiddage om kirken og Bibelen, tre hele dage, to weekender og en generalprøve med salmesang. De hele dage er fordelt ud på året og har hhv. rollespil om Luther, altertavler og påsken på dagsordenen. Den ene weekend ligger tidligt i forløbet og har gospel og gudstjeneste som omdrejningspunkt. Den

» Når konfirmanderne selv vælger modulerne til, giver det dem en oplevelse af, at konfirmationsforberedelsen også er på deres præmisser.

» Når konfirmander bliver taget alvorligt, kan det give dem en oplevelse af, at Gud er til stede i deres liv.

anden weekends tema er rig/fattig. Den lægger op til Folkekirkens Nødhjælps sogneindsamling.

De frivillige moduler består af bibelværksteder (bl.a. om lignelser), af film-eftermiddage og af en eftermiddag med kunst og kristendom. Desuden er der frivillige moduler om 'bibelsk mad' og om 'bøn, meditation og nærværstræning'.

"Vi sætter rammerne, og konfirmanderne har medindflydelse på, hvordan deres forløb kommer til at se ud. Når konfirmanderne selv vælger modulerne til, giver det dem en oplevelse af, at konfirmationsforberedelsen også er på deres præmisser. Alle moduler er ikke lige lange. Modulernes længde tilpasses indholdet, så vi skal som præster ikke altid begrænse os til 1½ time – eller fylde fem timer ud med stof, der egner sig bedre til tre. Vi kan hver især udbyde moduler efter egne interesser og engagement."

Forskellige læringsstile

De forskellige moduler tager hensyn til forskellige måder at lære på. Der er tænkt både på bevægelse, samtaler, sang, kreativitet, det visuelle og det boglige. Det at gøre noget sammen er vægtet højt i rig/fattig-weekenden, på rollespilsdagen, på altertavledagen m.fl. Og netop ved at gøre noget sammen og ved at have lange moduler sammen lærer præsterne også konfirmanderne at kende.

"Vi får en rigtig god kontakt til konfirmanderne, fordi vi ret tidligt i forløbet har en gospelweekend, hvor vi overnatter sammen i kirken. Der kommer man tæt på dem. Senere møder vi dem i mindre grupper på tilvalgsmodulerne, hvor vi kan have gode, åbne samtaler. Og der er flere fællesmoduler undervejs, så vi får en ret kontinuerlig kontakt med konfirmanderne gennem året. Der skal være tid til samtale. I bibelmodulerne læser vi fx klassiske lignelser og diskuterer, hvad lignelserne har at sige ind i vores liv. Vi holder fast på at være åbne for konfirmandernes fortolkninger. På samme måde har vi ved altertavledagen en samtale med hver enkelt om deres altertavle, hvor vi lytter til deres tanker og overvejelser."

At blive set og taget alvorligt

Præsterne lægger vægt på, at konfirmanderne oplever dem som voksne, der ønsker at se dem i øjnene og gi-

ver dem følelsen af, at de både bliver hørt og set. Og samtidig udtrykker præsterne selv deres tro som noget levende, personligt og gennemgribende for hele deres liv - både i kirken og i hverdagen i det lokale/ globale samfund.

"I sidste ende håber vi på, at konfirmationsforberedelsen er med til at lade kristendommen kaste lys ind over konfirmandernes liv. At de opdager, at kristendom og tro er en hjertesag og kan være med til at give pejlemærker i livet. Og når de kan vælge den form og de emner, som de er interesserede i, bliver de også mere engagerede og deltagende på modulerne. Vi lægger stor vægt på at give plads til deres egne formuleringer og tanker. Kun når de selv udtrykker sig og bliver taget alvorligt, kan det give dem en oplevelse af, at Gud er til stede i deres liv."

Andre tiltag

Modulundervisningen kommer ikke kun konfirmanderne til gode. Konfirmandernes forældre er med til intromøde om modulerne og får dermed indblik i, hvad deres børn arbejder med. Forældrene får også tilbudt nogle specielle forældre-moduler. De kan komme på eftermiddagsretræte om gudsbilleder, tage på en lille afspændingsrejse før jul, lave bibelsk mad eller male altertavle.

Adventskirken har for nylig ansat en ungdomsmedarbejder, der skal igangsætte en ungdomsklub for konfirmander og efter-konfirmander.

"Vores håb er, at konfirmanderne (også efter endt undervisningsforløb) har lyst til at fortsætte i et fællesskab med andre unge, hvor der er »højt til loftet«, og hvor rummelighed, accept og forståelse er vigtige nøgleord."

Lene Hjære Østergaard
og Erik Meier Andersen

» Forældrene får også tilbudt nogle specielle forældre-moduler.

Af Kirsten Staghøj Sinding, arbejdsvejleder for præster i Aalborg stift og sognepræst i Sankt Hans og Sankt Olai sogne, Hjørring, kss@km.dk

Hvem tilhører konfirmanderne?

Udfordringer, når skolestrukturen ændres

Artiklens overskrift er en provokation, der er sprunget ud af samtaler med nogle af de kolleger, jeg i mit arbejde som supervisor for præster i Aalborg Stift taler med om præstearbejdet. Det er en provokation, jeg har måttet give mig selv, da ændringerne i skolestrukturen fik indflydelse på konfirmationsforberedelsen i mit eget sogn.

Hvem tilhører konfirmanderne? Eller hvor skal konfirmanderne høre til, kunne man også formulere spørgsmålet?

Lad mig bruge klasselisten for 7. a, som jeg skal forberede til forårets konfirmation, som eksempel. Den ligger alligevel på skrivebordet.

På listen er der 25 navne på håbefulde unge mennesker, hvis forældre allerede har bestilt festlokalet til

den store dag. Familiens forberedelser er godt i gang.

Listen rummer navn, adresse, mobilnummer, navnet på den kirke, den unge skal konfirmeres i og datoen for konfirmationen. Den nye 7. a er sammensat af elever fra to landsbyskoler, en byskole og elever, der er flyttet til skolen, fordi de ikke trivedes på den gamle skole, hellere vil gå i skole, der hvor de dyrker sport, eller noget helt andet.

Af listen fremgår det, at konfirmanderne skal konfirmeres i 6 forskellige kirker, fordelt på 4 forskellige dage.

Sådan ser virkeligheden ud efter den nye skolestruktur i en landkommune i Nordjylland. Og sådan ser virkeligheden ud mange andre steder efter ændringerne i skolestrukturen.

Som bekendt er problematikken omkring forberedelsen af konfirmanderne kommet på dagsordenen, fordi mange kommuner har valgt at flytte 7. klasserne fra landsbyskolerne ind på byskolerne, og nogle steder er landsbyskolen helt lukket. Ændringen i skolestrukturen har tvunget præster og menighedsråd til at gennemtænke, hvordan man tager vare på konfirmationsforberedelsen, når de unge ikke længere går i skole i sognet, - sådan som det ser ud i de fleste landsogne - eller når antallet af konfirmander stiger fra 60 til 100, som det ser ud i mange bysogne.

Udfordringerne omkring denne nye problematik er forskellige for land og by.

For landsognet handler udfordringerne om kirkeliv og gudstjenesteliv. Hvordan opleves det i

menigheden, når konfirmanderne mangler? Når man ikke skal byde velkommen til de unge og deres familie?

Hvordan er det at være præst, når man ikke længere skal undervise 'egne' konfirmander? Og hvad med gudstjenestelivet, familie- ungdomsgudstjenesterne, hvor konfirmanderne har haft en central rolle? Og hvad med forældrenes ønske om at de unge skal konfirmeres i sognekirken, hvor familien hører til?

Der er mange spørgsmål, der skal overvejes, og måske også flere spørgsmål end svar.

I bysognet ser udfordringerne anderledes ud. Er der plads til 5 konfirmandhold i sognegården? Er der præster nok til at varetage

undervisningen? Og er det muligt at lave arrangementer for alle konfirmander, når flokken pludselig er vokset til 100 unge mennesker?

Jeg gætter på, at der mange steder, som hos os, er blevet holdt talrige møder mellem land- og bypræster for at håndtere denne nye udfordring. Vi har i øjeblikket en model, hvor landsbypræsterne underviser en klasse hver, og bypræst og kateket tre klasser til sammen. Alle konfirmander undervises i byens sognegård. Her er der også særlige arrangementer for alle konfirmanderne. Derudover inviteres konfirmanderne fra landsognene til særlige arrangementer og gudstjenester i "deres egen" kirke sammen med "deres egen" præst, som også konfirmerer dem.

sefællesskab, når de skal konfirmeres? Det tror jeg ikke, vi skal.

Jeg tror, det er afgørende at gøre sig klart, at konfirmationsforberedelsen er for konfirmandernes skyld og ikke for den lokale kirkes skyld. Ved konfirmationsforberedelsen tilbydes de unge at se sig selv og deres ungdomsliv i lyset af kristendommen og kirkens fællesskab, og ingen af delene er bundet til et bestemt sted, en bestemt kirke og en bestemt præst.

Det handler om at fortælle og vise dem, at deres liv bæres af et fællesskab, der er større og mere rummeligt end alle andre fællesskaber.

De unge skal høre og mærke, at de hører til i Guds store fællesskab, og opgaven for præst og menighedsråd på tværs af sogne- og bygrænser er at arbejde for, at de unge oplever sig som en del af det fællesskab.

Det tror jeg kan lade sig gøre, selv om de gammelkendte strukturer er brudt op, og selvom vi som præster og kirker må udvikle nye og for os uprøvede måder at sikre konfirmanderne et godt og udbytterigt forløb. ■

» For hvis skyld er det vigtigt, at konfirmanderne undervises af "deres egen præst" og konfirmeres i "deres egen kirke"?

Men lad mig vende tilbage spørgsmålet:

Hvem tilhører konfirmanderne? For hvis skyld er det vigtigt, at konfirmanderne undervises af "deres egen præst" og konfirmeres i "deres egen kirke"? Konfirmanderne har netop forladt et klassefællesskab, og de er nu ved at finde sig tilrette i et nyt fællesskab. Skal vi så som kirke hente dem tilbage til det gamle klas-

Weekend med konfirmanderne

Af Stinna Ahrenst, religionspædagogisk konsulent i Roskilde stift, sognepræst i Søborggård sogn, stah@km.dk

En januar-weekend i sognegården

Hvorfor holde weekend med konfirmanderne?

Jeg holder weekend med konfirmanderne en gang om året, og det ligger som regel første eller anden weekend i januar. Efter en lang juleferie skal vi lige ind på livet af hinanden igen, have genopfrisket hinandens navne, reglerne i konfirmandlokalet, og hvad vi havde om i det forgangne halve år.

En af pointerne er, at vi skal lave noget andet, end vi plejer. Og at det, der kommer ud af weekenden, skal kunne bruges til konfirmationen til udsmykning i kirken eller som billeder i salmefolderen.

En anden vigtig pointe er det sociale, som i denne weekend er mindst lige så væsentligt som at nå at få gennemgået en masse viden. Så vi ser film, laver løb, spiser, snakker og maler sammen. Og vi lærer nyt ud fra pædagogiske tilgange, der er svære at få i brug på knap to timer hver uge.

Det konkrete forløb

Vi mødes om fredagen i sognegården kl. 17, hvorefter vi spiser pizzaer sammen, som vi er nede og hente hos den lokale pizzamand alle sammen. På gåturen får jeg altid snakket med den lidt kejtede dreng, der ellers ikke selv henvender sig til mig, men som gerne vil hjælpe med at bære pizzaerne eller finde vej. Hjemme igen spiser vi sammen og gør os det behageligt i den store sal, hvor vi ser film med slik, som konfirmanderne selv har

Jeg holder weekend med konfirmanderne en gang om året, og det ligger som regel første eller anden weekend i januar.

En af pointerne er, at vi skal lave noget andet, end vi plejer.

taget med. Vi arbejder videre med filmen frem til kl 21, hvor vi tager hjem og sover hos os selv. Man kan også vælge at sove sammen i kirke eller sognegård, men skal så have et mindre ambitiøst program om lørdagen.

Vi har set The Matrix de fleste gange, fordi den er en moderne fortolkning af Jesus-historien og – figuren, og fordi den appellerer meget til drengene. Filmen kan vi så arbejde videre med om lørdagen, hvor vi f.eks. laver et Jesus-løb, så vi får fyldt flere begivenheder på den røde tråd, der danner sammenhængen i konfirmandernes hoveder (og på opslagstavlen) fra skabelse til opstandelsen. Vi har også set Bruce, den almægtige, fordi den på trods af sin noget amerikanske facon tematiserer mange gode ting i kristendommen og desuden får undertegnede til at grine ubehersket højt nogle gange- det afdramatiserer præsten lidt og giver en friere stemning!

Lørdag mødes vi igen kl. 10 og bruger formiddagen på f.eks. Jesusbøb, gå Fadervor i kirkerummet, binde trosbekendelsesarmbånd, skrive bønner, øve salmedans. Ikke mindst tager vi før frokost hul på et stort, kreativt projekt – det kan være billeder af Gud, ikoner eller vinduesmalerier til de små blyndfattede ruder i kirken.

Til frokost lørdag har vi bedt konfirmanderne tage noget med. Hvert år er vi bange for, at vi skal op i Superbest og købe rugbrød og leverpostej, og hvert år får vi et overdådigt bugnende bord af lækre retter. Jeg laver ingen koordinering af, hvem der skal have hvad med, og hvert år bliver vi mætte i lækker mad og masser af kage. Jeg har via mail skrevet ud til forældrene, at vi beder dem om at lave maden, og at vi gerne vil bede om hjælp til anretning og afrydning. Og hvert år møder der tre-fire forældre (mødre!) op og sørger for, at jeg kan tage mig af konfirmanderne og samværet med dem.

Efter frokost arbejder konfirmanderne videre på at få deres projekt malet færdigt til næste dag. Det kræver lidt ekstra hjælp og opmærksomhed at fastholde kon-

© Erik Søndergaard

© Erik Søndergaard

firmandernes opmærksomhed hen på eftermiddagen, men det hjælper med en slikskål og opmuntrende ord. Hvis nogle bliver hurtigt færdige, hjælper de andre med deres projekt. Kl. 16 siger vi tak for i dag og på gensyn til gudstjeneste om søndagen.

Søndag mødes vi 9.30 i sognegården. Til gudstjenesten har vi dåb af de konfirmander, der skal døbes inden konfirmationen.

Tidsmæssigt er det tilpas langt væk fra konfirma-

En anden vigtig pointe er det sociale, som i denne weekend er mindst lige så væsentligt som at nå at få gennemgået en masse viden.

tionen, men tilpas langt nok henne i forløbet til, at konfirmanderne har et grundlag at træffe deres beslutning ud fra.

Hvis der er noget, der skal pyntes op, gør konfirmanderne det. Vi får styr på dem, der skal døbes, og deres familier, og hvis konfirmanderne skal læse en bøn eller synge noget, forberedes det og øves en sidste gang. Det er hovedsageligt mig, der står for gudstjenesten. Det er en klassisk gudstjeneste med to læsninger, nyere salmer og en kortere prædiken. Jeg forsøger at få det til at passe med, at konfirmandweekenden ligger 1. søndag efter Hellig tre Konger, hvor teksten enten er om den 12-årige Jesus i templet eller missionsbefalingen. Så kan jeg nemlig tage udgangspunkt i teksten om dåben og tale om dåb og om som ung at have en god ballast i livet.

Efter gudstjenesten er der udvidet kirkekaffe for alle konfirmander og deres familier, og vi tager trætte hjem med fornemmelsen af at have fået en rigtig god begyndelse på forårets konfirmationsforberedelse. Vi kan nu begynde at tælle ned til den store dag og vinkle forberedelsen, så vi hele tiden ser det, de skal lære, i lyset af konfirmationen.

Mere end blot to timer?

Af Kirsten Grube og Suzette Munksgaard
CUR Center for Ungdomsstudier www.cur.nu

Skal der mere til end blot to timer om ugen, når man blandt konfirmander vil skabe fortrolighed og kendskab til kristendom, kirke og tro? Viborg Domprovsti bad CUR (Center for Ungdomsstudier) om at følge fem alternative konfirmandforløb og indsamle de erfaringer, der blev gjort undervejs og endelig komme med en række anbefalinger. Nogle af disse anbefalinger er udgangspunkt for denne artikel.

De tre F'er: Forløb-fordybelse-fortrolighed

Der er tre aspekter, der lader til at spille en rolle for at skabe optimale rammer for læring og værdiformidling i forhold til et konfirmandforløb: tre F'er Forløb, fordybelse og fortrolighed.

Forløb

At gennemtænke forløbet i forhold til formål og struktur

Erfaringerne fra Viborg viser, at en vekselvirkning mellem forskellige delelementer: ugentlige timer, længerevarende forløb, pauser, frivillig inddragelse og deltagelse i gudstjeneste er med til at øge konfirman-

Planlægning af forløb med vekselvirkning

Der har været noget ekstra planlægning for mange parter de perioder, hvor vi havde anderledes konfirmandforløb. Det har øget kollegialiteten i kirken og skabt kirkelig stolthed både blandt personale og menighedsråd i forhold til at være med til at bryde nyt land og åbne kirken på den måde for konfirmanderne. (Præst)

dernes 'udbytte' og motivation. Et forløb kun med 1 ½ times lektioner uge efter uge er mindre optimalt i forhold til engagement, deltagelse og udbytte sammenholdt med et gennemtænkt varieret forløb. Det er ikke muligt at pege på én opskrift i forhold til, hvordan et alternativ forløb skal planlægges. Dog er det vigtigt med en vekselvirkning mellem forskellige delelementer, som med stor læringsmæssig fordel kan indgå i et samlet forløb.

Fordybelse

At bruge tid på at erfare og reflektere over kristendommen som livsstyning

Fordybelse i det lange intense forløb: Mere væren end transit

Temadage, temauger, evt. week-endlejr giver mulighed for fordybelse. Her er der tid til forskellige elementer i tilrettelæggelsen af rum

Det lange forløb

Præsten reflekterer: "De hele dage giver et anderledes læringsrum. Konfirmanderne flytter ind i lokalerne på en anden måde og indstiller sig på at være her. Ved traditionelle dobbelt-lektioner er de hele tiden på vej videre."

Konfirmanderne kommenterer: "Det er dejligt, at man ikke bliver afbrudt hele tiden, men at man kan få lov at blive færdig. Ellers bliver det bare ligesom timerne i skolen. Det er ret nederen, når man bliver afbrudt."

Efter første temadag – Kend din kirke

- Det er godt med en hel dag, for vi skulle lære hele kirken at kende, og vi havde god tid til at komme rundt og stille spørgsmål til de der kirkefolk.

- Man har det sådan, at nu kender man ham, der graver her. Man er lidt mere tryk ved at komme i kirken – det er jo ikke vildt fremmede mennesker. (Konfirmander fra Viborg Domsprovsti)

for læring så som oplæg, at gå på opdagelse/sanse/erfare, efterfulgt af refleksion og dialog omkring oplevelsen. Når konfirmanderne ikke lige er på vej til noget andet, skabes et sted for væren – mere end et sted for transit.

De lange forløb vitaliserer de korte

I praksis betyder temadage eller en temauge naturligvis også, at der kan eksperimenteres med helt nye tilgange: praktiske kreative projekter, ekskursioner eller møder med kirkens medarbejdere og menighedens frivillige og besøg udefra. Samtidig bemærker flere præster, at de lange forløb har en positiv afsmittende effekt på de korte ugentlige forløb. Det vil sige, at det lange forløb revitaliserer det korte forløb. Som en præst forklarer:

"De lange forløb bød på alternative tidsrammer at arbejde i, og dermed blev det lettere at nå mine mål om differentieret undervisning, kreative processer og det relationelle m.m. Temaugen bragte utrolig meget god ånd med sig, som havde en afsmittende virkning på resten af forløbet."

Fortrolighed At skabe fortrolighed med kristendommen gennem fortrolighed med præsten

I anordningen for konfirmationsforberedelse bruges ordet *fortrolighed*. Netop fortrolighed viser sig at være

en væsentlig faktor både i forhold til læring, gudstjeneste og i forhold til præsten. Muligheder for at skabe relationer mellem præst og konfirmand har altså en afsmittende effekt på konfirmandens fortrolighed med kristendommen.

Fortrolighed både i det korte og i det lange

At have hele temadage eller ligefrem temauger skaber en anden social dimension, hvor man får mulighed for at snakke sammen på en anden måde, som får betydning for konfirmanderne. De lægger mærke til de små tiltag, der finder sted i pauserne. Det kan blot være så simpelt som at spise madpakke sammen. På den måde deler man ikke blot en lektion, men også livet, og konfirmanderne kommer "bagom præsten" på en god måde. En "investering i relationelle tiltag" er godt at tænke ind tidligt i forløbet, så man selv når at nyde godt af de relationer, der skabes.

Som vi skrev indledningsvis er der ikke en opskrift, men derimod en

række ingredienser som sikrer at forløbet bliver konstruktivt for både præst og konfirmander. Det skal forstås på den måde, at hvis man som præst tænker i, hvordan man vil opbygge sit forløb, så det på optimal vis kombinerer korte ugelektioner og længere perioder (temadage og temauger) med indbyggede pauser f.eks. i december, skaber det en varieret rytme, der får budskaberne og de pædagogiske pointer til at bundfælde sig. Lange forløb, intense perioder og velanbragte pauser skaber den nødvendige fordybelse, der er essentiel, når der arbejdes med eksistentielle spørgsmål. Samtidig skaber det mulighed for fortrolighed med præsten som person og "trosværer", der på en og samme tid skaber fortrolighed med kristendommen.

CUR fulgte 5 alternative konfirmandforløb i Viborg Domsprovsti med forløb indeholdende flere temadage, forlængede eftermiddagslektioner, en temauge i kirken, weekend-lejr. Erfaringerne sammen med en række anbefalinger er samlet i rapporten Mere end blot to timer:

<http://www.cur.nu/undersogelser/religionspaedagogik/>.

se også et eksempe på en alternativ årsplan med temauge i kirken på <http://www.konfirmandcenter.dk/index.php?id=830>

Medvandr

Med udgangspunkt i Emmaus- fortællingen fokuserer den norske religionspædagogiske forsker Erling Birkedal på præstens rolle som medvandr, der evner at indgå i relationen og skabe rammer om troserfaringer. Den gode medvandr står for noget, har noget at formidle og kan sætte det i spil i forhold til konfirmandens liv og virkelighed. Det kræver kundskab om og kendskab og relationer til konfirmanderne. Og det tager tid.

EN HEL DAG OM GUD

Heldagsundervisning om Gudsbegrebet (6 lektioner)

Fire indledende aktiviteter (2 lektioner)

"Walk and talk" *Hvordan tror I, Gud er?* – på kirkegården to og to. Dernæst finder hver konfirmand ti tilfældige udsagn om Gud (blandt ca. 500 sedler spredt i hele kirken). Konfirmanden vælger de fem bedste og kasserer resten. Sammen med makkeren vælger man dernæst de fem allerbedste af de fælles ti – og klæber dem på karton. I sognegården ligger nu masser af fotos (printet fra konfirmandcenter.dk) på bor-

dene sognegården. Hver konfirmand vælger sit billede – og begrundet over for sin makker, hvorfor det billede symboliserer Gud. Begrundelserne skrives i stikord på billederne, før de hænges op. Til sidst skrives (i 4-mandsgrupper) en stillingsannoncer: "Gud søges". Gør rede for, hvilke kvalifikationer, I forlanger, hvad jobbet består i og hvilken løn, I kan tilbyde. De færdige stillingsannoncer hænges på opslagstavlen.

Åbenbarings-løb (2 lektioner)

4-mandsgrupper cirkulerer mellem 10 poster. Ved hver post præsenteres en bibelsk beretning om Gud, der åbenbarer sig (skabelsen, den

Af Benthe Kleon Jeppesen, sognepræst i Vedsted og Aaby Sogne, Aalborg stift, bekj@km.dk

brændende tornebusk, de ti bud, barnet i krybben, den lamme mand, nadveren, vandringerne til Emmaus, pinsen, Paulus' omvendelse, bønner) Ved posterne er der fire opgaver (én til hver person på holdet). Ved hjælp af nummersystem sikres det, at opgaveløsningen går på skift i gruppen (så det ikke altid er den samme, der skal læse). Cirka hver anden post er bemandede, så konfirmanderne ind imellem får respons på deres opgaver.

© Erik Søndergaard

DYDER OG LIVSVÆRDIER

Hvad vil jeg bygge mit liv på?
Heldagsundervisning om dyder og livsværdier

'Vrede kan ødelægge ens liv, hvis man går rundt og er vred inde i ting, man ikke kan ændre' svarede Victor på Lineas spørgsmål om, hvorfor vrede er en af de syv dødsdyder.

Konfirmanderne havde fri fra skole og talte om hvilke livsværdier,

de gerne ville bygge på i deres liv. De 7 dødsdyder og de 13 dyder blev skrevet på tavlen, og vi talte om ordenes betydning. Er vrede en synd? Hvad betyder hovmod? Hvordan er mådehold en dyd?

De valgte hver tre synder, som de ville tage afstand fra og tre dyder, som de vil bygge deres liv på. Derefter enedes de i grupper om de tre vigtigste dyder, begrundede deres valg for holdet og forklarede,

Af Pernille Nærvig Petersen, pædagogisk konsulent i Helsingør stift, sognepræst i Brøndbyvester sogn, pnnp@km.dk

hvordan de kan vise sig i ens liv. Der blev diskuteret grundigt og engageret.

Bagefter fandt de symboler, der henviste til forskellige dyder, på gravsten.

Efter frokost – pizzaer – lavede grupperne forslag til 'moderne dyder', som blev skrevet på tavlen, og hver konfirmand lavede en planche (karton, ugeblade, limstifter, sakse,

EN HEL DAG OM PÅSKEN

Heldagsundervisning om Påsken (6 lektioner)

© Erik Søndergaard

Filmen "Bruce den Almægtige" (2 lektioner)

De første to lektioner bruges på at blive kendt med fortællingen. Vi mødes i kirken, hvor påskeberetningen fortælles med ord, salmevers og billeder. Dernæst repeteres "påskens dage" i forskellige øvelser (cooperative learning). Dobbelt rundkreds om skærtorsdag – quiz-og-byt. Dernæst 4-mands-grupper om langfredag (lidelsesberetningen opdelt i fire små afsnit - gruppens medlemmer skiftes til at læse højt, referere indholdet mundtligt for gruppen, finde en overskrift og skrive overskriften på papir). Til sidst 20 hits på påskedag. Nr. 1 fra hver gruppe lytter til tekst om Jesu opstandelse og refererer

tusser, glimmersand, pailletter og maling) med tre-fem 'dyder', som de gerne ville bygge deres liv på.

Der kom gode samtaler imens - og mange stikord til konfirmationstalen. Der blev tænkt over dyder og livsværdier og fundet på nye. Victor valgte 'gå-på-mod, venskab og trofasthed'.

Plancherne blev laminerede og stod på konfirmationsdagen i våbenhuset.

Synder:

hovmod, griskhed, nydelsessyge, misundelse, fråseri, vrede, ladhed

Dyder:

forsigtighed, samarbejde, tap-
perhed, retfærdighed, gavmild-
hed, barmhjertighed, lydighed,
tålmodighed, udholdenhed,
trivsel, klogskab, flid, tavshed,
mådehold

Af Benthe Kleon Jeppesen, sognepræst
i Vedsted og Aaby Sogne, Aalborg stift,
bekj@km.dk

så ordret som muligt for nr. 2, der refererer for nr. 3 osv. Tyve ord i teksten er – usynligt for deltagerne - markeret med gult. Der gives 1 M&Ms pr. rigtig, gult ord, når vi når til den sidste i rækken.

Resten af dagen bruges på fire fordybelses-stationer:

- A) Små "påske-ikoner" males med vinduesma-
ling på plexiglasplader (A5-størrelse). Ikoner-
ne udsmykker kirkens vinduer i påskeugen.
- B) Spillegruppe. Jesus-spillet, et hjem-
melavet terningespil over Jesu liv ud
fra "Menneskesønnen" (fås hos bekj@km.dk) –
eller andre spil til konfirmationsforberedelse.
- C) Påskens symboler. Undervisning om sam-
menhængen mellem jødernes udvandring af
Egypten, den jødiske påske og den kristne på-
ske. Der smages på elementer af det jødiske
påskemåltid.
- D) Kobberslangen. Tidligere søndagsskolekon-
sulent Mogens Nørgård (mogens.norgaard@rn.dk) fortæller vha. tryllekunst, sjov og tale-
male-bræt om israelitterne og kobberslangen
i ørkenen og sammenholder det med Jesus på
korset.

© Erik Søndergaard

B o g a n m

Troselære for teenagere,
160 sider, 14 X 12,5 cm
Stud. Theol. Henrik Gren Hansen
Lohse i samarbejde med
LogosMedia

En lille bitte undselig bog, hvor der bestemt ikke er ofret meget på hverken billeder eller format – den ser virkelig økologisk ud, hvilket der sikkert er en højere tanke med.

Der er ikke snært af overforbrug i lay-out med smarte billeder og formater – det er sympatisk.

Sproget kan alle forstå, og den er let læst uden svære ord og mange henvisninger, men noget hoppende og usammenhængende visse steder: feks.: "Prædikerens har suget alt det fede ud af livet – du skulle prøve at læse om det! Men når han skal vurdere livet, som om det sluttede ved døden, så bliver konklusionen: Alt er tomhed! For hvor fedt er det at leve et liv som en hypnotiseret mus i et musecirкус?" "Du lærer i første omgang, at dit liv er gennemsyret af slangegift" – "du vil vågne op til at blive kastet i ilden".

Det søger forfatteren at give et bud på, hvordan du helt bogstavelig undgår at blive kastet i ilden og Helvede.

Svaret er Kristus og at Jesus er med dig overalt – så langt, så godt! Men dertil kommer, at svarene er ekskluderende for den søgende – enten er du med eller også er du ude. Jeg får billeder og associationer til afladshandelen på Luthers tid.

Sproget grænser nogle steder til det oversmarte, for ligesom at lokke budskabet ind i læseren – forfatteren må være ung, og taler de unges sprog. Jeg er nu ikke så sikker på, at en teenager vil springe på der. Der er altså for lidt til øjet og den minimalistiske stil er ikke tiltrækkende på unge i dag. Det er min vurdering, at målet for denne lille trosoplæring er begrænset til en meget snæver gruppe af "Bibeltro kristne" unge.

Bogen er målrettet mod de teenagere, der som basis har en menighed at knytte til på kirkens højrefløj, derfor er, trods sprogets friske tilgang til de store livsspørgsmål, de fleste konfirmander/teenagere udelukket som målgruppe. Dertil er den lille bitte smarte bog al for snæversynet i sidste ende, selvom man skal læse langt ind i

bogen, før man opdager, at her er tale om en kristendomsopfattelse, der ligger langt fra størsteparten af de teenageres, jeg møder på min vej.

Sognepræst Agnes Haugaard, Bregninge, Ærø, mail:
ahau@km.dk

*Benedicte Hammer Præstholm og
Jens Ole Christensen (red. Morten
Thomsen Højsgaard)*
Bibelselskabets Forlag 2013

Folkekirken er en mangfoldig størrelse med mange forskellige holdninger. Bibelselskabet har bedt to forskellige præster

om at skrive til hinanden om nogle af de emner, hvor uenighederne i folkekirken brænder på. Det er der kommet en god samtalebog ud af, hvor Benedicte Hammer Præstholm og Jens Ole Christensen kommer omkring emner som lidelse, tvivl, ægteskab og tilgivelse.

De to forfattere er rygende uenige om meget: den ene er grundtvigianer, den anden missionsmand, men de skriver til hinanden og kommenterer hinandens indlæg med respekt hele bogen igennem. De kritiserer hinandens synspunkter og forholder sig til den andens kritik men hele tiden på en sober og saglig måde, hvilket gør, at man faktisk bliver klogere på begge synspunkter. Bogen kan altså bruges som en udmærket introduktion til nogle af de forskellige holdninger, som er repræsenteret i folkekirken.

Det er igen og igen synet på Bibelen, som får vandede til at skilles. Bibelsynet har ikke kun konsekvenser for synet på ægteskabet, finder man ud af ved at læse bogen, men også på lidelse, håb, næstekærlighed og de andre emner, som behandles.

Bogens kapitler, som hvert behandler ét emne, er korte – så korte, at man nogle gange ærgres sig over, at samtalen er slut, ligesom man har fået indkredset, hvor substansen i uenigheden ligger. Men de korte kapitler gør, at bogen før noget anden fungerer som en appetitvækker på selv at tænke og diskutere videre over em-

eldelser

nerne. Som samtalebog lægger den op til, at samtalen og refleksionen fortsætter, enten hos en selv, i studiegrupper eller undervisningssammenhæng.

Jan Nilsson, jnni@diakonissen.dk

Østerland ved midnatstid 15 ledestjerner til dejlig er den himmel blå

Lene Bekhøi og Inger Hjuler
Bergeon
Religionspædagogisk Forlag
2012, 48 sider

En overkommelig og meget velskrevet bog på 48 sider med fint billedmateriale på nettet over originaludgaven på 19 vers af vores elskede jule – og Hellig Tre Kongers salme "Dejlig er den himmel blå". Forklaring og fortælling udgør den gode blanding af alle de læringsstile, der i dag er i brug – lige fra kooperativ learning til gruppearbejde.

Denne bog er "back to the basic", hvor blandingen synes at gå op i en større enhed på en lidt gammeldags måde i sang, læreroplæg og elev-aktivitet. Rigtig mange børn vil gerne vide og lære nyt – ja, det vil de fleste vel, når bare det bliver gjort af personer, som vil dem, har hjertet med (Grundtvigs hjertesprog) og holder af dem – derfor behøver fortællingen slet ikke at gå tabt. Man kan sagtens, som dette materiale viser, formidle viden uden at det bliver til fortælling og omvendt.

I vers 12 hvor de vise mænd ser stjernen på himmelen i det nyfødte barns øjne, bliver børnene bedt om at iagttage hverandres øjne – hvad ser I? Alle har vi vores særpræg – også i øjnene. Man kan få stjerner i øjnene af glæde, og man kan blive "stjernetosset".

Eller den fine forklaring over navnet Jesus, hvor Grundtvig igen inddrages, da han taler om Jesus som Kristus – konge-Gud-menneske.

Gaverne til barnet følges også af en god forklaring over glæden og betænksomheden ved at give en særlig gave – det havde de vise mænd også tænkt meget over. Der findes også "drømmegaver".

I stedet for at bruge dette gedigne materiale før jul kan det være en god idé at gemme forløbet til januar.

Vi har i mit sogn med stor glæde brugt Grundtvigs originaludgave af Dejlig er den himmel blå til Hellig tre Kongers gudstjeneste i januar.

Sognepræst Agnes Haugaard, mail: ahau@km.dk

Inspiration

Nanok og juleevangeliet
af Manu Sareen
Pris kr. 32,-

Manu Sareen fortæller juleevangeliet

Midt under klassens forberedelser til årets krybbespil falder Nanok i søv. Langt væk fra klassekammeraterne opdager han, at han har fået vinger og er blevet til en engel. Han flyver af sted, og nede på jorden kan han se Josef og Maria, der er på vej til Betlehem. Nanok møder andre engle, og sammen tager de af sted til stalden, hvor Jesus bliver født.

Julebingo
af Hanne Bohr
Pris kr. 148,-

Julebingospil for konfirmander, minikonfirmander, ældreklub, børnekirkeklub, børnegudstjeneste og ved alle andre former for julefest i kirken. Men også velegnet til den store familiejul.

Bestil på www.rpc.dk eller Tlf. 33 24 92 50

Kristendom, Kultur & Kommunikation

EN PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE

I daglig tale **3K** uddannelsen

3K uddannelsen er et glimrende afsæt for dig, der gerne vil arbejde indenfor kirker og diakonale organisationer

Kristendom • kommunikation • undervisning • organisation og ledelse • diakoni

3K er en bred uddannelse, der i dybden forholder sig til kompleksiteten i de professionelle opgaver og udfordringer, der præger kirker og kirkelige organisationer i dag. Ikke mindst de religionspædagogiske udfordringer samt behovet for at styrke det lokale engagement og involvere frivillige. Og mere end det. 3K beskæftiger sig bredt med "frivilligdanmark".

Uddannelsen er SU-godkendt. Den tager 4 år og indeholder et praktikforløb på 3/4 år.
Uddannelsessteder: UC Diakonissestiftelsen, Frederiksberg og Diakonhøjskolen, Aarhus.

Som 3K professionsbachelor kan du søge arbejde i kirker og kirkelige organisationer og foreninger. Du kan også søge jobs i frivillige organisationer, på fri- og efterskoler, i boligforeninger m.m. Eller du kan satse på at skabe dine egne projekter og dermed dit eget job.

Vi ses

UC DIAKONISSESTIFTELSEN

www.3k.diakonissen.dk og www.viauc.dk/3K